СИЛАБУС
навчальної дисципліни

«СУЧАСНІ АСПЕКТИ ПРАВА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»

кафедра цивільно-правових дисциплін

Статус дисципліни	minor/вибіркова
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти	магістр
Галузі знань	(08) «Право»
Спеціальність	(081) «Право»
Освітня програма	ВКЗО 04
Форми здобуття вищої освіти	за денною формою навчання
Мова викладання	українська
Навчальний рік розроблення	2021
Форма підсумкового контролю	залік

Науково-педагогічні працівники, які забезпечують викладання навчальної дисципліни:

Назва навчальної дисципліни	Сучасні аспекти права соціального забезпечення (Modern aspects of social security law)
Науково-педагогічний працівник (-ки)	**Кирдан Богдан Васильович**
Профайл викладача (-ів)	https://orcid.org/0000-0001-9284-9930
Контактний тел.	(096) 165 00 38
E-mail:	realaudiliker@ukr.net
Науково-педагогічний працівник (-ки)	**Петровський Андрій Володимирович**
Профайл викладача (-ів)	https://orcid.org/0000-0001-8607-282X
Контактний тел.	(067) 272 94 65
E-mail:	prudentius@ukr.net

Консультативна допомога кафедри

Очні консультації: з 14.00 до 16.30 відповідно до графіка чергувань науково-педагогічних працівників кафедри.

Online-консультації: за допомогою електронної пошти (k008@naiau.kiev.ua), месенджерів і платформи Zoom, Пн-Пт з 9:00 до 16:00.

1. Коротка анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні доктринальні засади, правові джерела, поняття, терміни, юридичні категорії в сфері соціальної політики, особливості вирішення основних конструкційно-догматичних проблем соціального забезпечення та захисту, які зберігають своє науково-практичне значення під час аналізу та розробки сучасного праворозуміння.

Формами навчання є лекції (відеолекції), практичні та семінарські заняття (аудиторно або в режимі он-лайн, з використанням відео-конференції, за допомогою Skype, Zoom, інших освітніх веб-технологій, інтерактивних електронних курсів, блогів, чатів, форумів та ін.).

Ключовими питаннями, що підлягають вивченню, є такі: соціальна політика, соціальне забезпечення, соціальний захист, соціальне обслуговування, соціальна допомога, соціальні пільги, соціальне страхування, страховий випадок, джерела права соціального забезпечення; суб'єкти соціально-забезпечувальних правовідносин, об'єкти соціально-забезпечувальних правовідносин, трудовий стаж, страховий стаж, соціальні нормативи, соціальний стандарт, прожитковий мінімум, мінімальна заробітна плата, страхове пенсійне забезпечення, спеціальні пенсії, страхові допомоги.

2. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Сучасні аспекти права соціального забезпечення» - надання здобувачам ступеня вищої освіти цілісної системи теоретичних знань у сфері сучасних аспектів права соціального забезпечення, досягнення всебічного та глибокого розуміння здобувачами вищої освіти природи і суті соціального захисту громадян; підготовка до практичної діяльності висококваліфікованих спеціалістів із всебічним знанням права соціального забезпечення, що має розглядатися як умова становлення професійної культури; підготовка до практичної діяльності висококваліфікованих спеціалістів із всебічним знанням.

Основними цілями вивчення дисципліни «Сучасні аспекти права соціального забезпечення» є формування у здобувачів вищої освіти системи науково-теоретичних та практичних знань, ознайомлення з основними актуальними питаннями чинного законодавства України у сфері соціального забезпечення, формування уміння користуватися відповідними нормативними актами, розкриття змісту основних категорій та інститутів, вироблення уміння вирішувати конкретні практичні питання, пов’язані із застосуванням норм права соціального забезпечення.

3. Формат навчальної дисципліни.

Навчальна дисципліна проводиться в очній (offline) та змішаній (blended) формах відповідно до структури освітнього процесу, тематичного плану та розкладу занять.

4. Результати навчання

Результати вивчення дисципліни деталізують програмні результати навчання, передбачені відповідним стандартом вищої освіти України, що забезпечує здобувачам вищої освіти набуття необхідних компетентностей.

Компетентності відповідно до другого рівня вищої освіти ступеня магістр зі спеціальності 081 «Право»

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права
Загальні компетентності	ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні. ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). ЗК9. Здатність працювати в міжнародному контексті.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	ФК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності. ФК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосовування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції. ФК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію. ФК7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні. ФК8. Здатність застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів. ФК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування. ФК11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів. ФК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією. ФК14. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини. ФК15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.

Здобувачі другого рівня вищої освіти ступеня магістр зі спеціальності 081 «Право» повинні продемонструвати такі результати навчання:

ПРН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

ПРН 2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.

ПРН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

ПРН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

ПРН 8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

ПРН 11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.

ПРН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.

ПРН 14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.

ПРН 15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.

ПРН 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

5. Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	**Загальна кількість годин**
Лекції	8 год.
семінарські заняття / практичні	12/10 год.
самостійна робота	60 год.

6. Ознаки навчальної дисципліни:

Рік викладання	**Семестр**	**спеціальність**	**рік навчання здобувачів вищої освіти**	**Нормативний/ вибірковий**
2022-2023	2	Право	І	вибірковий (В)

7. Пререквізити:

сучасні інформаційні технології в юридичній діяльності; право Європейського Союзу; юридична компаративістика; правові інструменти альтернативного вирішення спорів; приватне право: практика тлумачення і застосування.

Постреквізити:

нормотворча діяльність; проблеми регулювання трудових правовідносин; актуальні проблеми міжнародного приватного права; актуальні проблеми застосування сімейного законодавства; судова експертиза документів; сучасні аспекти цивільного права і процесу; сучасні аспекти цивільно-правової відповідальності; трудове право: сучасні аспекти правозастосування; проблеми регулювання трудових правовідносин; актуальні проблеми авторського права; виконавче провадження в цивільному процесі; сучасні аспекти спадкового права; актуальні проблеми міжнародного приватного права.

8. Технічне та програмне забезпечення/обладнання.

З боку здобувачів вищої освіти:	наявні технічні та комп'ютерні пристрої з можливістю роботи в мережі Internet.
З боку науково-педагогічних працівників та навчального закладу:	наявні технічні та комп'ютерні пристрої з можливістю роботи в мережі Internet, використання доступних освітніх он-лайн платформ, відповідне навчально-методичне забезпечення (навчальна та робоча програма навчальної дисципліни «Сучасні аспекти права соціального забезпечення», плани-конспекти проведення занять, методичні розробки організації самостійної та роботи здобувачів вищої освіти, тестові завдання для проведення поточного та підсумкового контролю засвоєння теоретичних знань, тощо.

9. Політики курсу.

Досягається за допомогою наступних складових:

1) здобувач вищої освіти має погодитися на дотримування принципів академічної доброчесності;

2) самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

3) посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

4) надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації;

5) засвоєння тем пропущених лекційних занять здійснюється шляхом відпрацювання здобувачем вищої освіти (співбесіда, реферат, презентація, доповідь тощо). Пропущені практичні та (або) семінарські заняття, незалежно від причини пропуску, та незадовільні оцінки здобувач вищої освіти відпрацьовує науково-педагогічному працівникові згідно з графіком консультацій до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі групи.

10. Схема навчальної дисципліни

Тема заняття, кількість годин план заняття, тези	**Вид навчального заняття**	**Необхідне обладнання**	**Ресурси в інтернеті, література**	**Права та обов'язки здобувачів під час проведення навчального заняття**	**Перелік необхідних завдань, які мають виконати здобувачі на занятті**	**Бал (оцінки)**	**Примітки**
Тема 1. Сучасні аспекти права соціального забезпечення та місце права соціального забезпечення в системі права України **(18 год.)** Право на соціальне забезпечення в системі основних прав і свобод людини та громадянина. Поняття, предмет і метод права соціального забезпечення.	Лекція (2 год.), семінарське заняття (2 год.), практичне заняття (2 год.), самостійна робота (12 год.)	ноутбук, проектор	https://www.naiau.kiev.ua/zagalnoakademichni-kafedri/kafedra-civilnogo-prava-i-procesu.html *	Отримувати якісні освітні послуги; справедливе та об'єктивне ставлення; виконувати вимоги освітньої програми навчальної дисципліни	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського та практичного заняття. Підготовка до занять буде дієвою, якщо здобувач творчо підійде до вивчення	5	

Система права соціального забезпечення. Функції права соціального забезпечення. Принципи права соціального забезпечення. Гарантії права на соціальне забезпечення Система державних допомог: її загальна характеристика. Характеристика основних складових соціального захисту населення. Сутність категорій «соціальне забезпечення» і «соціальний захист». Необхідність соціального захисту в умовах ринкової економіки. Соціальний захист, соціальна справедливість і соціальна безпека. Принципи, на яких будується система соціального захисту в соціально-орієнтованій ринковій економіці. Характеристика основних складових соціального захисту населення. Пріоритетні напрямки соціального захисту: удосконалення макроекономічних умов для матеріального самозабезпечення працюючих; створення системи соціального страхування; забезпечення ефективної зайнятості; співіснування і взаємодоповнення систем соціального страхування; удосконалення державної соціальної допомоги; розвиток суспільної благодійності; здійснення реформи заробітної плати з метою підвищення ціни робочої сили і створення надійного мотиваційного механізму; розвиток соціальної сфери тощо. Розвиток соціального захисту в Україні з урахуванням зарубіжного досвіду. **Питання до семінарського заняття:** 1. Право на соціальне забезпечення в системі основних прав і свобод людини та громадянина. 2. Поняття, предмет і метод права соціального забезпечення. 3. Система, функції та принципи права соціального забезпечення. 4. Гарантії права на соціальне забезпечення 5. Система державних допомог: її загальна характеристика. 6. Характеристика основних складових соціального захисту населення..				поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм, тощо	рекомендованих джерел, надасть їм критичний аналіз, висловить власну думку, обґрунтує її прикладами з практики. До семінарського заняття здобувач повинен підготувати короткі виступи з кожного контрольного питання теми.		
Тема 2. Сучасні аспекти загальнообов'язкового державного соціального страхування (18 год.) Характерні ознаки загальнообов'язкового державного соціального	семінарське заняття (2 год.), практичне заняття (2 год.), самостійна	ноутбук, проектор	https://www.naiau.kiev.ua/zagalnoakademichni-kafedri/kafedra-civilnogo-prava-i-	Отримувати якісні освітні послуги; справедливе та об'єктивне ставлення; виконувати	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського та практичного заняття.	5	

страхування. Основні принципи загальнообов'язкового соціального страхування. Види загальнообов'язкового державного соціального страхування. Організація солідарної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Порядок формування коштів Пенсійного фонду України. Види виплат, що здійснюються у солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Характеристика суб'єктного складу солідарної системи пенсійного страхування. Організація обов'язкової накопичувальної системи пенсійного страхування. Характеристика учасників накопичувальної системи пенсійного страхування. Накопичувальний пенсійний фонд його структура та повноваження. **Питання до семінарського заняття:** 1. Основні принципи загальнообов'язкового соціального страхування. 2. Види загальнообов'язкового державного соціального страхування. 3. Організація солідарної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. 4. Порядок формування коштів Пенсійного фонду України. 5. Види виплат, що здійснюються у солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. 6. Накопичувальний пенсійний фонд його структура та повноваження.	робота (12 год.)		procesu.html *	вимоги освітньої програми навчальної дисципліни поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм, тощо	Підготовка до занять буде дієвою, якщо здобувач творчо підійде до вивчення рекомендованих джерел, надасть їм критичний аналіз, висловить власну думку, обґрунтує її прикладами з практики. До семінарського заняття здобувач повинен підготувати короткі виступи з кожного контрольного питання теми.		
Тема 3. Актуальні питання пенсійного забезпечення різних категорій осіб (20 год.) Особливості реформування пенсійної системи в Україні. Структура системи пенсійного забезпечення в Україні. Принципи пенсійного забезпечення. Поняття та класифікація пенсій за чинним законодавством України. Страховий стаж, як загальна умова для призначення страхових пенсій. Коефіцієнт страхового стажу. Загальнообов'язкове державне пенсійне страхування в Україні. Солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування (пенсії за віком; пенсії за віком на пільгових умовах в системі	Лекція (2 год.), семінарське заняття (4 год.), практичне заняття (2 год.), самостійна робота (12 год.)	ноутбук, проектор	https://www.naiau.kiev.ua/zagalnoakademichni-kafedri/kafedra-civilnogo-prava-i-procesu.html *	Отримувати якісні освітні послуги; справедливе та об'єктивне ставлення; виконувати вимоги освітньої програми навчальної дисципліни поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм, тощо	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського та практичного заняття. Підготовка до занять буде дієвою, якщо здобувач творчо підійде до вивчення рекомендованих джерел, дасть їм критичний аналіз, висловить власну думку, обґрунтує її прикладами з практики. До семінарського заняття здобувач повинен підготувати	5	

загальнообов'язкового державного пенсійного страхування; пенсії у зв'язку з інвалідністю внаслідок загального захворювання; пенсії в разі втрати годувальника). Пільгові підстави на пенсію за віком. Списки № 1 та № 2 виробництв, робіт, професій, посад, затверджені Кабінетом Міністрів України, що дають право на пільгову пенсію за віком. Пенсії в разі інвалідності: внаслідок нещасного випадку, інших випадків трудового каліцтва чи професійного захворювання; внаслідок загального захворювання. Розміри пенсії в разі інвалідності. Надбавки на догляд. Пенсії в разі втрати годувальника. Порядок їх призначення і виплати. Особи, що мають право на призначення такої пенсії. Накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Правові засади функціонування системи недержавного пенсійного забезпечення в Україні. Поняття та правові ознаки спеціальних пенсій. Пенсійне забезпечення поліцейських, військовослужбовців та деяких інших осіб. Пенсійне забезпечення службових осіб прокуратури та суддів. Пенсійне забезпечення державних службовців. Пенсійне забезпечення державних службовців. Пенсійне забезпечення посадових осіб органів місцевого самоврядування. Пенсійне забезпечення народних депутатів. Пенсійне забезпечення наукових (науково-педагогічних) працівників. Правове регулювання пенсій за особливі заслуги перед Україною. Пенсії особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи. **Питання до семінарського заняття:** 1. Поняття, види та ознаки пенсійного забезпечення. 2. Поняття і соціально-правове значення пенсій за віком. 3. Умови і специфіка пенсійного забезпечення окремих працівників за віком. 4. Порядок звернення за призначенням (перерахунком) пенсії. 5. Порядок виплати пенсій. 6. Поняття і підстави призначення пенсії за вислугу років. 7. Поняття, види і умови					короткі виступи з кожного контрольного питання теми.		

призначення пенсії по інвалідності в солідарній системі. 8. Особливості пенсійного забезпечення по інвалідності окремих категорій громадян (військовослужбовцям, працівникам органів внутрішніх справ, інвалідам війни і т.д.). 9. Поняття та призначення пенсії у зв'язку з втратою годувальника.							
Тема 4. Організаційно-правові основи державної соціальної допомоги (18 год.) Правові ознаки та види страхових допомог. Підстави для надання допомоги в разі тимчасової непрацездатності. Розміри допомоги у разі тимчасової непрацездатності. Допомоги, зумовлені народженням дитини: у разі вагітності та пологів; при народженні дитини; для догляду за дитиною. Допомоги у зв'язку з безробіттям. Умови надання допомоги у разі часткового безробіття. Страхові виплати у зв'язку з нещасним випадком і професійним захворюванням. Моральна (немайнова) шкода, заподіяна умовами виробництва. Страхова допомога на поховання. Право на допомоги на поховання за рахунок коштів соціальних страхових фондів. Джерела виплати та розмір. Порядок призначення і виплати страхових допомог. Поняття, ознаки та види державних соціальних допомог. Принципи, за якими виплачуються державні соціальні допомоги. Органи, що призначають державні допомоги. Джерела виплат. Допомоги малозабезпеченим сім'ям. Особи, які мають право на цей вид допомоги, розмір допомоги та строк, на який вона призначається. Відмова у наданні допомоги малозабезпеченим сім'ям. Допомоги інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам. Надбавка на догляд за інвалідом з дитинства I групи; надбавка на догляд за дитиною-інвалідом віком до 16 років. Порядок призначення та виплати допомог та надбавок. Допомога малозабезпеченій особі, яка проживає разом з інвалідом I чи II групи внаслідок психічного розладу, котрий за висновком лікарської комісії медичного закладу потребує постійного стороннього догляду, на догляд за ним.	Лекція (2 год.), семінарське заняття (2 год.), практичне заняття (2 год.), самостійна робота (12 год.)	ноутбук, проектор	https://www.naiau.kiev.ua/zagalnoakademichni-kafedri/kafedra-civilnogo-prava-i-procesu.html 1*	Отримувати якісні освітні послуги; справедливе та об'єктивне ставлення; виконувати вимоги освітньої програми навчальної дисципліни поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм, тощо	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського та практичного заняття. Підготовка до занять буде дієвою, якщо здобувач творчо підійде до вивчення рекомендованих джерел, дасть їм критичний аналіз, висловить власну думку, обґрунтує її прикладами з практики. До семінарського заняття здобувач повинен підготувати короткі виступи з кожного контрольного питання теми.	5	

Допомога на поховання як вид державної соціальної допомоги. Державні допомоги сім'ям з дітьми: допомога в разі вагітності та пологів; одноразова допомога при народженні дитини; допомога для догляду за дитиною; допомога на дітей, які перебувають під опікою і піклуванням; допомога одиноким матерям. Порядок призначення та виплати державних соціальних допомог. **Питання до семінарського заняття:** 1. Система державних допомог: її загальна характеристика. 2. Допомоги малозабезпеченим сім'ям. 3. Державні допомоги сім'ям з дітьми. 4. Допомоги інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам. 5. Державна допомога на поховання. 6. Порядок призначення і виплата державних соціальних допомог. 7. Соціальні допомоги особам, які не мають права на пенсію.							
Тема 5. Сучасні аспекти соціального захисту окремих категорій громадян (18 год). Правові засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні. Законодавство, що містить норми про соціальний захист літніх осіб. Соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС. Основи соціальної захищеності інвалідів в Україні. Правове забезпечення соціального обслуговування інвалідів. Матеріальне, соціально-побутове й медичне забезпечення інвалідів. Реабілітаційні установи медичної, медико-соціальної, соціальної, психолого-педагогічної, фізичної, професійної, трудової і фізкультурно-спортивної реабілітації. Закон «Про соціальну адаптацію осіб, що відбули покарання у вигляді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк». Соціальний патронаж. Центр соціальної адаптації осіб, звільнених з місць позбавлення волі та соціальні послуги, які ним надаються. Правові засади соціального захисту ВІЛ-інфікованих, хворих на СНІД. Соціально-правове становище осіб з розладами психічного здоров'я в Україні.	Лекція (2 год.), семінарське заняття (2 год.), практичне заняття (2 год.), самостійна робота (12 год.)	ноутбук, проектор	https://www.naiau.kiev.ua/zagalnoakademichni-kafedri/kafedra-civilnogo-prava-i-procesu.html *	Отримувати якісні освітні послуги; справедливе та об'єктивне ставлення; виконувати вимоги освітньої програми навчальної дисципліни поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм, тощо	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського та практичного заняття. Підготовка до занять буде дієвою, якщо здобувач творчо підійде до вивчення рекомендованих джерел, дасть їм критичний аналіз, висловить власну думку, обгрунтує її прикладами з практики. До семінарського заняття здобувач повинен підготувати короткі виступи з кожного контрольного питання теми.	5	

Правове регулювання соціального захисту бездомних громадян. **Питання до семінарського заняття:** 1. Правові засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні. Законодавство, що містить норми про соціальний захист літніх осіб. 2. Соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС. 3. Основи соціальної захищеності інвалідів в Україні. Матеріальне, соціально-побутове й медичне забезпечення інвалідів. 4. Центр соціальної адаптації осіб, звільнених з місць позбавлення волі та соціальні послуги, які ним надаються. 5. Правові засади соціального захисту ВІЛ-інфікованих, хворих на СНІД. 6. Соціально-правове становище осіб з розладами психічного здоров'я в Україні. 7. Правове регулювання соціального захисту бездомних громадян.							

11. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Участь в роботі впродовж семестру/екзамен – 60/40, тобто 100 бальна за семестр: «*відмінно*» – здобувач демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв'язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв'язки; вільно володіє науковими термінами; «*добре*» – здобувач демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв'язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв'язках; «*задовільно*» – здобувач володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв'язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а

	інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв'язки; «*незадовільно*» – здобувач не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами
Вимоги до письмової роботи (за умови наявності)	Написання рефератів, доповідей, презентацій, тощо здійснюється відповідно до запропонованої тематики викладачем, з урахуванням програми навчальної дисципліни.
Семінарські та практичні заняття	Під час проведення семінарів (практичних занять) здобувачі працюють у такому форматі: 1) викладач оголошує вступну промову, перевіряє наявність здобувачів та оголошує навчальні питання заняття; 2) надається можливість оголошення доповідей, рефератів, презентацій тощо; 3) здобувачі відповідають на навчальні питання (практичні завдання), після кожного з них інші здобувачі вносять свої пропозиції та доповнення, а також задають додаткові запитання; 4) викладач підводить підсумки, відповідає на запитання здобувачів, оголошує оцінки та оголошує тему та завдання наступного заняття.
Умови допуску до підсумкового контролю	Відсутність невідпрацьованих пропусків занять та незадовільних оцінок, а також наявність більше 50% оцінок на аудиторних заняттях.

Оцінювання компетентності з навчальної роботи здобувача з дисципліни здійснюється шляхом встановлення відповідного рівня знань за кожне навчальне заняття та виставлення балів від 2 до 5 (табл. 1).

Таблиця 1

Аудиторна робота (поточне накопичення балів)				Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
				залік	
Max 60%				Max 40%	Max 100%
Тема 1. Тема 2. Тема 3. … Тема 5. Самостійна робота					

Для занесення результатів компетентності здобувача у відомість обліку успішності, залікову книжку здобувача використовується таблиця співвідношення між рейтингом здобувача та ECTS оцінками (табл. 2).

Таблиця 2

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

Список рекомендованої літератури:

Основна література

1. Конституція України: Конституція, Закон від 28.06.1996 р. № 254к/96ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text (дата звернення: 01.01.2021 р.)

2. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. № 322-08. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text (дата звернення: 01.01.2021 р.)

3. Цивільний кодекс України: Кодекс України, Закон від 16.01.2003р. № 435-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text (дата звернення: 01.01.2021 р.)

4. Господарський кодекс України: Кодекс України, Закон від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15 (дата звернення: 01.01.2021 р.)

5. Кодекс адміністративного судочинства: Кодекс України, Закон від 06.07.2005 р. №2747-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text (дата звернення: 01.01.2021 р.)

6. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Кодекс України, Закон від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text (дата звернення: 01.01.2021 р.)

7. Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали в результаті Чорнобильської катастрофи : Закон України від 28 лютого 1991 р. № 796-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/796-12#Textє.

8. Про основи соціальної захищеності інвалідів України : Закон України від 21 березня 1991 р. № 875-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text.

9. Про пенсійне забезпечення : Закон України від 5 листопада 1991 р. № 1788-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1788-12#Text.

10. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей : Закон України від 20 грудня 1991 р. № 2229-XII. № 2011-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text.

11. Про службу безпеки України : Закон України від 25 березня 1992 року № 2229-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text.

12. Про пенсійне забезпечення військовослужбовців та осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ та деяких інших осіб : Закон України від 09 квітня 1992 р. № 2262-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2262-12#Text.

13. Про статус народного депутата України: Закон України від 17 листопада 1992 року. № 2790-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2790-12#Text

14. Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21 листопада 1992 р. № 2811-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12#Text.

15. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту : Закон України від 22 жовтня 1993 р. № 3551-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3551-12#Text.

16. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02 червня 2016 р. № 1402-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text.

17. Про державну службу : Закон України від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text.

18. Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні : Закон України від 16 грудня 1993 р. № 3721-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3721-12#Text.

19. Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 26 червня 1997 р. № 400/97-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/400/97-вр#Text.

20. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26 листопада 2015р. № 848-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text.

21. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України від 02 березня 2000 р. № 1533-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14#Text.

22. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям: Закон України від 01 червня 2000 р. № 1768-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1768-14#Text.

23. Про пенсії за особливі заслуги перед Україною : Закон України від 01 червня 2000 р. № 1767-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1767-14#Text.

24. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 5 жовтня 2000 р. № 2017-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text.

25. Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю : Закон України від 16 листопада 2000 р. № 2109-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2109-14#Text.

26. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23 вересня 1999 р. № 1105-XIV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text.

27. Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України 21 листопада 1992 р. № 2811-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12#Text.

28. Про охорону дитинства : Закон України від 26 квітня 2001 року № 2402-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text.

29. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 07 червня 2001 р. № 2493-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text.

30. Про соціальні послуги : Закон України від 17 січня 2019 року № 2671-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text.

31. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09 липня 2003 р. № 1058-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text.

32. Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 9 липня 2003 р. № 1057-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15#Text.

33. Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю : Закон України від 18 травня 2004 р. № 1727-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1727-15#Text.

34. Про соціальний захист дітей війни : Закон України від 18 листопада 2004 р. № 2195-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2195-15#Text.

35. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13 січня 2005 р. № 2342-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2342-15#Text.

36. Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок обчислення вислуги років, призначення та виплати пенсій і грошової допомоги особам офіцерського складу,

прапорщикам, мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби та військової служби за контрактом, особам начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ, поліцейським, співробітникам Служби судової охорони та членам їхніх сімей» № 393 від 17 липня 1992 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393-92-п#Text.

37. Про затвердження списків виробництв, робіт, професій, посад і показників, зайнятість в яких дає право на пенсію за віком на пільгових умовах : Постанова Кабінету Міністрів України 24 червня 2016 р. № 461. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/461-2016-п#Text.

38. Про підвищення рівня соціального захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи : Постанова Кабінету Міністрів України від 30 травня 1997 року від 23 листопада 2011 р. № 1210. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1210-2011-п#Text.

39. Деякі питання призначення і виплати допомоги сім'ям з дітьми : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 квітня 2005 р. № 31. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/315-2005-п#Text.

40. Положення про Фонд соціального захисту інвалідів : затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2011 р. № 129. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0528-11#Text.

41. Порядок виплати і доставки пенсій та грошової допомоги за місцем фактичного проживання одержувачів у межах України організаціями, що здійснюють їх виплату і доставку : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 р. № 1279. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1279-2020-п#Text.

42. Порядок надання державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю : затв. наказом Міністерства праці та соціальної політики України, Міністерства фінансів України і Міністерства охорони здоров'я України від 30 квітня 2002 р. № 226/293/169. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0466-02#Text.

43. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям : Закон України від 01 червня 2000 року № 1768-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1768-14#Text.

44. Порядок призначення і виплати державної допомоги сім'ям з дітьми: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2001 р. № 1751. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1751-2001-п#Text.

Додаткова література

1. Андріїв В. В. Щодо природи обов'язкових соціальнозабезпечувальних страхових правовідносин. *Актуальні проблеми держави і права.* 2011. Вип. 57. С. 339–344.

2. Андріїв В. В. Одноразові допомоги за законодавством України. *Трудове право, право соціального забезпечення та сучасні проблеми проходження служби в органах внутрішніх спра*в : матеріали всеукраїнської наук. – практ. конф. (м. Харків, 25 листоп. 2011 р.). Харків. 2011. 368 с.

3. Андріїв В. В. Проблемні питання застосування законодавства із загальнообов'язкового державного соціального страхування. *Актуальні проблеми регулювання відносин в сфері праці і соціального забезпечення* : тези доповідей та наукових повідомлень учасників III Міжнародної наук.-практ. 656 конф. (Харків7-8 жовтня 2011 р.). Харків. 2011. С. 499–501.

4. Андріїв В. В. Соціальне забезпечення дітей допомогами за законодавством України: деякі аспекти. *Трудове право в контексті розбудови громадянського суспільства* : матеріали міжнародної наук.-практ. конф. (Путивль, 14-16 червня 2012 р.). Путивль. 2012. С. 235–238.

5. Андріїв В. В. Соціальне страхування: спроба визначення поняття. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. 2011. № 19. С. 154–159.

6. Андріїв В. В. Щодо зарубіжного досвіду надання допомоги та відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами. *Трудове законодавство: шляхи реформування* : матеріали II Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Харків, 657 12 квіт. 2013 р). Харків. 2013. С. 289 – 292.

7. Андріїв В. В. Щодо поняття допомоги в соціальному забезпеченні: деякі аспекти. *Трудове право та проблеми соціального захисту населення в контексті правової держави*: матеріали наук.-практ. конф. (Харків, 24 – 25 вересня 2010 р.). Харків. 2010. С. 271–274.

8. Гаряча О. В. Окремі питання пенсійного забезпечення. *Соціальний захист*. 1998. № 8. С. 27–40.

9. Денисенко К. В. До питання щодо доцільності оподаткування пенсій. *Правові, економічні та організаційні засади реалізації державної політики зайнятості* : матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. (Львів, 22 грудня 2015 р.). Львів. 2016. С. 59–61.

10. Литвиненко В. М. Деякі особливості виплати пенсії особам, які перебувають на повному державному утриманні. *Сучасні проблеми трудового та пенсійного законодавства* : матеріали IV Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Харків, 27 листопада 2015 р.). Харків. 2015. С. 280–283.

11. Литвиненко В. М. Деякі особливості реалізації соціальних прав людини. *Трудове право в контексті розбудови громадянського суспільства* : матеріали міжнародної наук.-практ. конф. (Путівль, 14-16 червня 2012 р.). Путивль. 2012. С. 284–288.

12. Литвиненко В. М. Співвідношення соціальних послуг і пільг у системі соціального захисту населення. *Юридична Україна*. 2012. № 11. С. 124–127.

13. Прилипко С. М. Проблеми теорії права соціального забезпечення. Харків : ПП «Берека-Нова», 2006. 260 с.

14. Роїна О. М. Законодавство України про соціальний захист населення. Вид. 5-те, переробл. і доп. К. : КНТ, 2007. С. 377–386.

15. Рудик В. А. До питання про право на допомогу на дітей одиноким. *Вісник Чернігівського державного інституту права, соціальних технологій та праці*. 2010. № 4. С. 78–83.

16. Рудик В. А. Етапи розвитку міжнародно-правового регулювання соціального забезпечення. *Актуальні проблеми юридичної науки на шляху сучасної розбудови держави і суспільства* : матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. (Суми, 5-7 червня 2014 р.). Суми. 2014. С. 313–317.

17. Рудик В. А. Зміст поняття «соціальна допомога» в теорії та законодавстві. *Юридична Україна*. 2011. № 11. С.43–47.

18. Рудик В. А. Значення практики Європейського суду з прав людини у механізмі реалізації соціальних прав. *Трудове право в контексті розбудови громадянського суспільства* : матеріали міжнародної наук.-практ. конф. (Путивль, 14-16 червня 2012 р.). Путивль. 2012. С. 246–250.

19. Рудик В. А. Інститут фостерного виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: досвід зарубіжних країн та його впровадження у національну практику. *Вісник Чернігівського державного інституту права, соціальних технологій та праці*. 2010. № 2. С.27 –32.

20. Рудик В. А. Понятійний апарат в системі соціальних виплат. *Юридична Україна*. 2012. № 8. С.78–81.

21. Рудик В. А. Проблеми правового регулювання соціальної допомоги на дітей одиноким матерям. Юридична Україна. 2012. № 4. С. 56–59.

22. Рудик В. А. Рівень державної соціальної допомоги інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам: міжнародні стандарти та законодавство України. *Трудове право та*

проблеми соціального захисту населення в контексті правової держави: матеріали науково-практичної конференції (Харків, 24-25 вересня 2010 р.). Харків. 2010. С. 254–257.

23. Рудик В. А. Щодо змісту окремих терміно-понять в системі соціальних виплат. *Соціальне право України*. 2012. № 1 (1). С.223–230.

24. Рудик В. А. Щодо проблеми правового регулювання призначення допомоги при народженні дитини. *Актуальні проблеми регулювання відносин у сфері праці і соціального забезпечення* : матеріали IV Міжнародної наук.-практ. 671 конф. (Харків, 5-6 жовтня 2012 р.). Харків. 2012. С. 421–424.

25. Рудик В. А. Щодо проблеми правового регулювання призначення допомоги при народженні дитини. *Трудове законодавство: шляхи реформування*: матеріали II Всеукраїнської наук. практ. конференції (м. Харків, 12 квітня 2013 р.). Харків. 2013. С. 313–316.

26. Рудик В. А. Щодо проблеми реалізації принципу соціальної справедливості в пенсійному забезпеченні в умовах реформування соціального законодавства України. *Сучасні проблеми трудового та пенсійного законодавства* : матеріали IV Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Харків, 27 листопада 2015 р.). Харків. 2015. С. 283–286.

27. Синчук С. М. Право соціального забезпечення України: навч. посіб. Вид 2-ге переробл. і доп. К. : Знання, 2006. 318 с.

28. Синчук С. М., Бурак В. Я. Право соціального забезпечення України: навч. посіб. / за ред. С. М. Синчук. Київ : Т-во «Знання», КОО, 2003. 306 с.

29. Сирота И. М. Право социального обеспечения в Украине. Харьков : Одиссей, 2006. 432 с

30. Сташків Б. І. Діти війни як суб'єкти права соціального забезпечення. *Вісник Чернігівського державного інституту права, соціальних технологій та праці.* 2009. № 3. С. 63–68.

31. Сташків Б. І. До питання про соціальні пенсії чи соціальну допомогу. *Теоретичні та практичні проблеми трудового та пенсійного права* : матеріали наук.-практ. семінару (Чернігів, 7 листопада 2006 р.). Чернігів. 2007. С.55–59.

32. Сташків Б. І. Одноразові допомоги у системі державних соціальних допомог. *Проблеми правового забезпечення праці та соціального захисту населення України в сучасних умовах*: матеріали круглого столу (Чернігів, 22 квітня 2008 р.). Чернігів. 2008. С. 26–45.

33. Чічкань М. В. Пенсія по інвалідності в солідарній системі: правовий аспект. *Вісник Чернігівського державного інституту права, соціальних технологій та праці*. 2008. № 1. С. 71–74.

34. Чічкань М. В. Щодо питання реалізації інвалідами права на працю в сучасних умовах. *Соціальне право*. 2013. № 2. С. 312–321.

35. Чічкань М. В., Денисенко К.В. Щодо пенсійного забезпечення ветеранів війни в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. Вип. 37. Т. 2. С. 92–94.

36. Шумна Л. П. Соціальний захист дітей-інвалідів: правовий аспект. *Держава і право*. 2005. Вип. 28. С. 400–404.

37. Шумна Л. П. Соціальні пільги: сучасний стан і перспективи існування. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. 2012. № 23. С. 577–582.

Інформаційні ресурси

1. http://zakon1.rada.gov.ua – Законодавство України
2. http://rada.gov.ua – офіційний веб-сайт Верховної Ради України
3. http://www.president.gov.ua/ - Президент України
4. http://www.kmu.gov.ua – Урядовий портал (Кабінет Міністрів України)
5. http://www.minjust.gov.ua – Міністерство юстиції України
6. http://court.gov.ua/ - Судова влада України

7. https://unba.org.ua/ - Національна асоціація адвокатів України
8. http://npu.ua – Нотаріальна палата України
9. http://www.ccu.gov.ua/ - Конституційний суд України
10. http://reyestr.court.gov.ua/ - Єдиний державний реєстр судових рішень
11. https://hcj.gov.ua/ - Вища рада правосуддя
12. https://www.lawportal.com.ua/ - Юридичний портал України
13. http://ukr-pravo.at.ua/ - Правовий портал
14. http://nbuv.gov.ua - Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
15. http://irbis-nbuv.gov.ua/info_law.html - Юридичні інформаційні ресурси

Силабус схвалено на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін
Протокол від 10.11.2022 року, № 6

Завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін
полковник поліції **Валентина МИРОНЕНКО**